

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK XI.

ČÍSLO 4.

Kapitán Alfred RESSEL:

*Podrobný výcvikový program velitele setniny (baterie)
až do skončení výcviku v setnině. Odůvodnění a výklad
programu pro každý týden.*

(Dokončení.)

HLAVA 4.

Čtvrtý týden.

(od 21. do 27. října).

K poznámce 1: (Výcvik u děla.)

Tato hodina je přechodem k individuálnímu výcviku. Přechod provedeme po odkolesnění a po obratu k palbě poukazem, že nelze v této formě z děla střílet. Začínáme tedy činnost směřující k přípravě děla ke střelbě. Jinak platí, co bylo řečeno v poznámce 3 předešlého týdne.

*

K poznámce 2: (Dělostřelecká nauka.)

Jedna z velkých chyb při vyučování dělostřelecké nauce je skutečnost, že se toto školení provádí nezávisle na výcviku u děla. Postupuje se tak, že po popisu hlavně následuje kolébka s kapalinovou brzdou, pak lafeta atd. Tento postup podle litery předpisu není účelný. Je třeba uvážit, že se výcvik u děla opírá o jisté znalosti materiálu, které umožňují vojinům, rychleji pochopiti účel demonstrovaných cviků a lépe vniknouti do jejich podstaty po stránce technické. Opačně zase je hodina výcviku u děla účelným opakováním materiálu, neboť obíráme se tu částmi děla, které byly v nauce o materiálu již probrány. Tak se navzájem doplňuje výcvik u děla a nauka o materiálu.

Odvoďme z toho jednu důležitou zásadu výcvikové metodiky: Je třeba, aby technika byla vždy ihned aplikována na praxi. Tím přispějeme k porozumění, neboť provedené cvičení, oživené myšlenkou účelnosti, dá náležitě vyniknouti jeho smyslu a cílu, k němuž směřuje.

Příklad: Máme-li 22/X probrati v hodině výcviku u děla vrazení rydla a ostruhy, zařadíme dne 21/X do rozvrhu dělostřelecké nauky popis zadku spodní lafety.

Podle této zásady budeme tedy postupovati. Přes to, že věc je logická, není u baterií dosti chápána. Probírají se tu v dělostřelecké nauce věci, které pro Cvičný řád nejsou ještě dlouho aktuální. Tím se stává, že dojem z výkladu vyzní obyčejně na prázdko.

V nauce o materiálu budeme klásti hlavní důraz na praktickou stránku věci, t. j. účel, funkci, odstranění závad a udržování materiálu. Výklad o udržování dělostřeleckého materiálu a o jeho pro-

hlídkách jsme zařadili na čtvrtek dopoledne, poněvadž čištění materiálu nevyžaduje celého dopoledne.

*

K poznámce 3: (Tělesná výchova.)

1. Cviky s puškou 25 minut.

Polohy pušky rovné, stoje kročné, obraty, dřepy, vše ve směru rovném, ruch střední, časomíra 1—4, 5—8, základní postoj, stoj spatný, puška dolů rovně.

2. Cvičení družstev 40 minut:

první: běh přes nízké překážky,

druhé: chůze po kladině,

třetí: úpolnické postoje a pohyby pro box.

3. Hry — 20 minut.

„Na rybáře“ — „Na třetího“.

HLAVA 5.

Pátý týden

(od 28. října do 3. listopadu).

Odpolední zaměstnání je ve znamení příprav k ostré školní střelbě. Vzhledem na dva svátky tohoto týdne nebyla zařaděna do rozvrhu hodina tělovýchovy. Poznámce, že se zrušují průpravná cvičení v střelbě, třeba rozuměti tak, že se zrušují jen dočasně. Po školní střelbě se provádějí dále s těmi vojiny, kteří svým výsledkem při střelbě neuspokojili.

Jinak pokračujeme ve výcviku podle zásad dříve stanovených.

HLAVA 6.

Šestý týden

(od 4. do 10. listopadu).

K poznámce 1: (Plynový výcvik.)

Program základního plynového výcviku stanoví plynový důstojník pluku. Péče velitele baterie směřuje k tomu, aby po skončení tohoto výcviku bylo v něm pokračováno v rámci bojové činnosti baterie. Přejít k této fázi výcviku tvoří pěší výcvik v maskách, při kterém se dýchací orgány znenáhla přizpůsobují změnám podmínek respirace. Pokud lze pozorovati, věnuje se právě bojové části výcviku v užívání plynových masek málo pozornosti a plynový výcvik ustrne obyčejně na pěším výcviku.

*

K poznámce 2: (Ostrá školní střelba.)

Po příchodu na střelnici podáme mužstvu krátké vysvětlení o umístění terčů a o bezpečnostních opatřeních. Nyní bychom měli začít střelbou. Než uvažme, nebude-li účelné rozptýlit mysl vojáků naplněnou neznámými představami o účinku rány na střelce. Že tyto představy nejsou příjemného rázu, poznáme z vážných a namnoze ustrašených pohledů, kterými vojáci sledují veškeré přípravy. Pobyt na střelnici má vojína těšiti. K tomu také patří, aby hleděl bez bázně vstříc první ráně.

K tomu účelu se hodí nejlépe ukázka průraznosti střely. Připravíme sobě předem tato prostředí:

1. špalek měkkého dřeva průměru asi 60 cm,
2. špalek tvrdého dřeva průměru asi 40 cm,
3. piskové pytle,
4. několik obyčejných cihel,
5. několik vepřovic,
6. ocelovou nebo železnou desku ztlouští lafetového štítu,
7. uzavřenou plechovou krabicí, naplněnou vodou.

Tyto předměty rozestavíme na vzdálenosti 100 až 200 kroků a vystřelíme na každý několik ran. Na místě prohlížíme účinek střel a na toto pozorování navážeme výklad o vhodnosti nebo nevhodnosti různých prostředí jako krytu pro střelce a stanovíme povšechně jeho potřebné rozměry. Na plechové krabici demonstrujeme účinek střely na lebku a poukážeme na účelnost ocelových přílbic.

Nováčci touto demonstrací cele zaujati zapominají brzy na vlastní účel jejich přítomnosti a při vzájemné polemice přicházejí k vnitřnímu klidu, jehož budou při střelbě potřebovat. Nový, přímý dojem zastírá svou živostí předchozí úsobní cit nepřijemného očekávání a my jsme dosáhli cíle.

*

K poznámce 3: (V ý c v i k j í z d n í c h u d ě l a.)

Jízdní vojíny budeme cvičiti jako střelce, pomocníky, nabiječe a podavače, aby bylo možno zařaditi jízdní k dělu při nedostatku vlastní obsluhy. V míru pamatujeme na tuto okolnost při rozdělování mužstva větším přidělem vojínů do stáje. Klesne-li počet obsluhy předčasným propuštěním, onemocněním anebo dočasným odkomandováním pod nezbytný počet, můžeme tu scházející mužstvo snadno nahraditi z přebytku jízdních.

Snažíme se dosáhnouti u jízdních střední výkonnosti. Za tím účelem provedeme:

1. nácvik bojové činnosti obsluhy (kromě práce mířiče a časovače, o jejichž činnosti je poučíme ukázkovým cvičením),
2. po skončení nácviku provedeme s jízdními jako obsluhou asi dvě pochodová cvičení spojená s vjezdem do palebného postavení,
3. provedeme nácvik činnosti obsluhy při neúplném počtu mužstva, aby byla i zde zajištěna vzájemná souhra.

*

K poznámce 4: (T ě l e s n á v ý c h o v a.)

1. Prostná 25 minut.

Pohyby paží napjatých, výpady, obraty, vše ve směru rovném, ruch střední, časomíra 1—4, 5—8, základní postoj, stoj spatný, připažit.

2. Cvičení v družstvech 40 minut:

první: skok vysoký (nácvik),

druhé: průpravné cviky a úpolnické postoje pro box,

třetí: průpravná cvičení pro vrh granátem.

3. Hry — 25 minut:

závodivá hra v přenášení kulometu k metě; 5 minut pořadová cvičení; odchod se zpěvem.

*

K poznámce 5: (Nauka o střelbě dělostřelectva.)

Je nutné, aby vojíní dělostřelci poznali v principu svou zbraň i po stránce teoretické, aby tedy znali podstatu výstřelu, dráhu střely, vliv náplní na dálku, povšechné a zvláštní vlivy, jež způsobují nepřesnosti v dostřelu a straně, znali podstatu časované střelby a některé všeobecné pojmy.

Touto znalostí bude nejenom podnícen zájem o vlastní zbraň, nýbrž současně také vzbuzen smysl pro svědomitou práci u děla. Proto jsme zařadili do rozvrhu hodiny nauky o střelbě, kde o těchto věcech poučíme vojína jednoduchým výkladem za použití četných modelů a obrazů.

*

K poznámce 6: (Státní služba obsluhy.)

Školením mužstva obsluhy v státní službě, v ošetřování a sedlání koní zajišťujeme se pro dobu, kdy početní stav jízdních je dočasně značně snížen a kdy toto zmenšení počtu koňáků jde nutně na újmu pravidelného chodu služby v stáji. Stává se tak hlavně v období vánoční a velikonoční dovolené a může se tak státi při epidemickém rozšíření různých chorob. Konečně je velmi často třeba, aby obsluha vypomáhala při předvádění koní, nebo aby pečovala o jezdecké koně, svěřené jí při cvičeních. Také poplach může často žádati výpomoc obsluhy při sedlání a strojení koní.

Nehledě k těmto rozumovým důvodům, jež se přystí z péče o koně, má toto opatření význam také po stránce výchovné: mužstvo baterie se sbližuje poznávajíc navzájem obtíže své služby, což má blahodárný vliv na vnitřní ucelení a ducha pospolitosti.

*

K poznámce 7: (Pochodové cvičení.)

Velmi důležitým prostředkem k zdokonalení výcviku jsou pochodová cvičení, která spojíme později s vjezdem do palebného postavení a s provedením bojového cvičení. Jímí aplikujeme kasárenský výcvik na terén, a to vždy jiný, neznámý terén.

Vliv pochodových cvičení na vojína je pronikavý. Poznává obtíže terénu, učí se je překonávat rychlou společnou akcí, vychovává v sobě praktický smysl pro přizpůsobení daným poměrům, učí se předvídati a rychlému rozhodování, a vida výsledek vlastní námahy, stává se sebevědomým. Tyto klady nemůže nám nikdy poskytnouti cvičení v kasárnách. Není zde nahodilých překážek, nutících k důmyslu a úvaze, schází měřítko vlastní práce.

Proto budeme hledět provést aspoň každých čtrnáct dní jedno pochodové cvičení. Pravý vliv pochodových cvičení se však projeví teprve na začátku taktického výcviku baterie.

Je tedy podivné, že se pochodová cvičení dosti zanedbávají. Poukazuje se na to, že není pro ně času. Tento důvod ovšem neobstojí.

A po stránce vlivu na duševní stav vojína je pochodové cvičení rovněž blahodárné. Je příjemnou změnou v jednotvárném koloběhu denního života, jímž okřívá duch.

Účelem návštěvy nováčků v kovárně je seznámiti je se zacházením s koněm při kování.

HLAVA 7.

Sedmý týden

(od 11. do 17. listopadu).

K poznámce 1: Dělostřelecká nauka.)

Poukazujeme zde na dříve již zmíněnou závislost dělostřelecké nauky a výcviku u děla. Program osmého týdne stanoví pro výcvik u děla úkony, spojené s manipulací se střelivem: odkuklování, časování, nabíjení střel. Připravíme proto vojíny myšlenkově a manuálně na tyto cviky tím, že v dělostřelecké nauce sedmého týdne dáme na pořad střelivo. Manipulací s ním přispíváme mimo-
děk k vhodné úpravě svalové činnosti potřebné k příslušné činnosti u děla.

*

K poznámce 2: (Tělesná výchova.)

1. Cviky s puškou — 25 minut.

Polohy pušky kolmé, výpady, obraty, vše ve směru rovném, ruch střední, časomíra 1—4, 5—8. Základní postoj, stoj spatný, puška dole rovně.

2. Cvičení v družstvech — 40 minut:

první: skok daleký, z rozběhu, trojskok z rozběhu,

druhý: zlézání překážek,

třetí: břemena (zvedání a přenášení těla toporného).

3. Hry — 30 minut.

Svlékání hada. „Na čtvrtého“. 5 minut pořadová cvičení a odchod se zpěvem.

*

K poznámce 3: (Výcvik u děla.)

Máme-li býti s výcvikem u děla do vánoc ze $\frac{3}{4}$ hotovi, je třeba velmi hospodárně zacházeti s časem. Zařídíme proto souběžný výcvik té části mužstva, která se nemůže zúčastnit výkonů u děla. Pak provedeme střídání obou skupin. Tuto zásadu budeme důsledně aplikovati, jak ostatně vysvítá z týdenních rozvrhů.

HLAVA 8.

Osmý týden

(od 18. do 24. listopadu).

K poznámce 1: (Nauka o střelbě dělostřelectva.)

Poněvadž 19/XI provádíme nácvik časování, zařadili jsme do rozvrhu 18/XI hodinu nauky o střelbě dělostřelectva, jejímž účelem jest objasnit střelbu časovými střelami a zdůraznit velký vliv nesprávného časování na účinnost střelby. Vojín, vedení tímto výkladem, pochopí pak odpovědnost časovače a budou se snažit o svědomitý výkon.

*

K poznámce 2: (Výcvik u děla.)

Z rozvrhu je zřejmé, že máme dne 18/XI a 19/XI na programu velmi mnoho činností individuálního nácviku. Tato obsáhlost je odůvodněná, poněvadž provádíme nácvik ve třech skupinkách, které se navzájem střídají (jen cvičitel zůstane).

Tím je zajištěna rušnost cvičení při dobré formě nácviku, neboť vojíní mohou pro malou početnost skupinky cvik často opakovati.

*

K poznámce 3: (Dělostřelecká nauka.)

Pro pokročilou roční dobu provedeme výcvik u děla počínaje dnem 18/XI až teprve v době od 9 hod. 30 min. Do doby ranní přesuneme pak dělostřeleckou nauku a nauku o střelbě, neboť není tu nezbytně nutné, aby se pracovalo venku. Ohledy na mužstvo diktují toto opatření.

Nelze schvalovati názor různých velitelů, podle něhož je dobré, přivyká-li tak mužstvo zimě. Tento názor byl by odůvodněn jen u mužstva vycvičeného, nikoli však u mužstva teprve cvičeného, u něhož hledíme především vzbuditi zájem. A nikdo nemůže zajisté tvrditi, že by zimomřivost byla tomu přízniva.

Zákružový rozvod a rozvodovou komoru řadíme do programu na den 19/XI, poněvadž již dne 20/XI provádíme školení o čtení zákružu na rozvodové komoře.

*

K poznámce 4: (Pochodové cvičení.)

Dne 22/XI provedeme druhé pochodové cvičení, spojené tentokrát s vjezdem do palebného postavení. O významu pochodových cvičení bylo již promluveno. Spojením pochodu s vjezdem do postavení a bojovou činností tamtéž chceme aplikovati dosažený stupeň výcviku na terén.

To je třeba míti stále na mysli, že nelze získati sebe-důvěru, dokud nebyl změřen vlastní důmysl a obratnost s překážkami, jež nám postavila v cestu příroda a umělé dílo člověka.

Proto ta naše snaha přivésti velmi brzy a často nováčky do styku s tímto prostředím.

Hlava 9.

Devátý týden

(od 25. listopadu do 1. prosince).

K poznámce 1: (Výcvik u děla.)

Podle rozvrhu pro osmý a devátý týden přikročili jsme po skončení nácviku příprav děla k střelbě ihned k palbě přehlízejíce skutečnost, že vojíní nebyli ještě školeni v přímém míření, zaměřování a zajišťování odměru.

Tato koncepce je úmyslná: chceme, aby jednotlivé činnosti obsluhy byly sceleny v souhrnný výkon ihned po příslušném nácviku. Tím získá mužstvo přehled o vzájemné spolupráci a utvrdí se stopy výkonů jednotlivců. Pro mířiče pak jsou tato cvičení palby zároveň i cvičením zručnosti v stavění prvků na mířidlech, neboť je automaticky staví podle daného povelu, aniž ovšem zaměřuje. Teprve když byly nacvičeny různé druhy střelby, přikročíme k přímému míření a k zaměřování. V tuto dobu ovládá obsluha již dokonale bojovou činnost u děla.

Přejdeme-li po nácviku příprav k střelbě ihned k výcviku mířiče v míření a zaměřování, povstane mezi výcvikem jednotlivce a výcvikem obsluhy jako celku značná mezera, která stlumí

svěžest nedávných představ a bude mít v zápětí, že mužstvo ztratí tu mnoho ze své dosažené formy.

Mám za to, že tento postup je plně odůvodněn a že by i předpis měl k němu přihlížeti.

*

K poznámce 2: (Výcvik ve vrhu granátem.)

Dnem 28/XI začíná se výcvik mířiče v míření, zaměřování, měření přestřelnosti a zajišťování odměru. Při výcviku jsou účastni jen dva (nejvýše tři) lidé. Jsouce věrni zásadě o ekonomii času při výcviku, zaměstnáme nezúčastněnou část obsluhy výcvikem ve vrhu granátem.

Tím získáme hodiny vyhrazené jinak tomuto nácviku pro jiné účely (těl. výchova, výcvik u děla, státní služba obsluhy).

*

K poznámce 3: (Výcvik u děla.)

Uchopení potřeb a příprava k palbě před vjezdem do postavení byla zařaděna do rozvrhu teprve dne 27/XI, a to z těchto důvodů:

Na začátku, kde by to bylo bývalo logické, nebylo možno nácvik provést, poněvadž obsluha neovládala ještě přípravy děla k střelbě do té míry, aby mohla výkon provést, po skončení nácviku příprav k střelbě nebylo zařazení oportunní pro důvody, vyčtené v poznámce 1.

Hlava 10.

Desátý týden.

(od 2. do 8. prosince).

K poznámce 1: (Výcvik u děla.)

Aby obsluha nepozbyla zdoluhavým výcvikem mířiče nabyté dokonalosti v obsluze děla při různých způsobech střelby, provedeme na konci každé hodiny krátké apelové cvičení v palbě.

*

K poznámce 2: (Strážní služba.)

Školení v strážní službě se provádí sice prakticky, avšak zpravidla jen za denního světla. Je důležité, aby vojíní byli školeni i z tmy, kdy vzdálenosti a vzhled okolí je podstatně jiný, a vojíní třeba počítati s možnostmi, které vylučuje světlo dne.

*

K poznámce 3, 5 a 6: (Poučná střelba.)

Poučná střelba nováčků je konečně oním popudem, který jsme trpělivě očekávali, abychom s jeho pomocí zahájili školení o kapalinové brzdě, o zákluзовém rozvodu a o zpruhovém vratníku. Dotud jsme míjeli pozorně kapalinovou brzdu a vratník, chtějíce se vyvarovati výkladu nepodloženého přirozeným zájmem posluchačů.

Při poučné střelbě upozorníme nováčky, aby si všímali dělové hlavně při výstřelu, nevysvětluje jinak ukaz zpět běžící a vracející se hlavně. Je zřejmé, že tu u nich vzniká otázka, proč se hlavně při výstřelu pohybuje a čím je pohyb působen. Ponecháváme vojíní při jejich dohadách.

Druhého dne dáme provést umělý zákluз a předkluz, předkládajíce vojínům k úvaze, proč je k umělému zákluзу třeba asi

30 lidí, k umělému předkluzu však žádného. Zjev necháme nerozřešen. Vojíní se budou mezi sebou dohadovati o příčinách této skutečnosti a tím jsme je již dostatečně připravili na zítřejší výklad o kapalinové brzdě a vratníku, v němž dostanou na vše odpověď.

Mám za to, že je nevhodné zařaditi výklad o kapalinové brzdě hned na začátku nauky o materiálu, kde o ni ničím nebyl vzbuzen zájem.

*

K poznámce 4: (Svátek sv. Barbory.)

Poučná střelba nováčků měla by býti provedena teprve tohoto dne, aby vojíní dělostřelci dostali první „křest ohněm“ v den svátku patronky.

Okázalé svěcení patronky dělostřelců vzbudí vědomí příslušnosti k vlastní zbraní, což nemůže býti věci na škodu.

Hlava 11.

Jedenáctý týden

(od 9. do 15. prosince).

K poznámce 1: (Čištění dělostřeleckého materiálu.)

Vypouštění a plnění kapalinové brzdy provádíme s nováčky za tím účelem, abychom je vycvičili v asistenci při tomto technickém výkonu.

*

K poznámce 2: (Výcvik u děla.)

Informativního výkladu o taktických důvodech kosení užíváme k vzbuzení zájmu pro vlastní činnost obsluhy při tomto druhu střelby.

Hlava 12.

Dvanáctý týden

(od 16. do 22. prosince).

K poznámce 1: (Výcvik u děla.)

Je velmi důležité, aby obsluha ovládala metodiku střelby kosením a rozsevem do hloubky, neboť jen tak budou její úkony spolehlivé. Proto je třeba předeslati nácviku grafickou demonstrací střelby na tabuli.

*

K poznámce 2: (Výcvik u děla.)

Obsluha polního dělostřelectva musí dobře ovládati úkony spojené s obranou proti útokům zblízka. Nestačí, provedeme-li nácvik jen podle litery předpisu. Je třeba přizpůsobiti nácvik skutečnosti. Toho dosáhneme improvizací útoku zblízka.

*

K poznámce 3: (Pěší výcvik.)

Krátké apelové cvičení u děla a pěší výcvik tohoto dne slouží k ukáznění mužstva. Vojíní stojí na prahu vánoční dovolené a je jen samozřejmé, že majíce na mysli blízký odjezd mohou ztratiti nutné vojenské uvědomění.

*

K poznámce 4: (Veškerá zbylá obsluha I. a II. turnu dostáje.)

Přichází doba, kdy velitel sklízí ovoce své předvídavosti. Obsluha bude v stáji dobře zastávat službu koňáků, neboť byla pro ni svědomitě připravena.

*

K poznámce 5: (Výcvik u děla.)

Cvičení v palbě s neúplnou obsluhou je velmi důležité, neboť má jím býti zajištěna souhra mužstva i při zmenšeném počtu obsluhy. Vyčkávali jsme však s příslušným nácvikem až do doby, kdy tento případ neúplné obsluhy skutečně nastane. Výcvik provedeme postupně s prvním a druhým turnem, a to jak s mužstvem obsluhy, tak i s jízdními.

Hlava 13.

Třináctý týden

(od 23. do 29. prosince).

K poznámce 1: (Štědrý večer.)

Štědrý večer jest jedním z oněch vnitřních momentů, na které jsme v úvodě poukázali. Velitel by neměl v tento večer scházeti mezi mužstvem. Nálady zde vzniklé dá se velmi vhodně použiti k účelům výchovy. Velitel, jenž našel pro tuto hodinu správný poměr, posílí značně svou posici u mužstva, bude-li tu působiti na jeho ušlechtilé city.

Štědrý večer má odhaliti mužstvu lidskou stránku svého velitele. Poznávajíc jeho velikost, bude k němu vzhlížeti s opravdovou úctou.

Hlava 14.

Čtrnáctý týden

(od 30. prosince do 5. ledna).

K poznámce 1: (Cvičení v palbě s neúplnou obsluhou.)

Provádí se nyní s I. turnem, navrátilším se z dovolené.*

Výcvik v II. části technického období

od 6. ledna do 15. března.

Všeobecné poznámky k výcviku.

Před zpracováním rozvrhů pro zimní období technického výcviku od 6/I do 15/III je třeba leccos uvážit, chceme-li, aby zaměstnání hovělo roční době a tím i potřebám mužstva. Těmito změnami v uspořádání práce mění se také vzájemný poměr různých odvětví výcviku, hlavně však poměr praktického výcviku k teoretickému školení. Měl-li se tento poměr v podzimním období, t. j. od 1/X do 31/XII jako 4:1·5, při čemž 4 je poměrným číslem praktického výcviku, bude poměr v období zimním vyjádřen číselně jako 2:4. Při tom je 2 poměrným číslem praktického výcviku.

Nerespektovati tento poměr, podložený nezvratnými skutečnostmi, znamená organisovati výcvik mimo oblast výcvikové opportunity. Podřízení nebudou moci program dodržeti, práci systema-

tickou vystřídají nahodilé improvisace, což jistě neposlouží výcviku. Zmiňují se o tom, poněvadž právě v tomto směru programy výcviku většinou nevyhovují. Nařizuje-li velitelství pluku svým rozvrhem práce, aby se v lednu a v únoru cvičilo 5 půldnů u děla, je to rozkaz, jemuž nelze vyhověti.

Předběžné úvahy lze shrnouti v toto:

1. P ř i d r ž í m e se při stanovení časové výměry pro výcvik u děla (v lednu a únoru) shora uvedeného klíče, podle něhož bude tento výcvik proveden jen třikrát týdně. Jen v prvním týdnu jsme jej zařadili do rozvrhu čtyřikrát, chtějice v tomto týdnu skončiti opakování nejdůležitějších úkonů podzimního nácviku.

2. P ř e d m ě t y praktického výcviku zařadíme do doby mezi 9 hod. 30 min. a 15 hod. 30 min., kdy zvýšená teplota ovzduší a denní světlo je příznivější pro práci venku. V ostatní době provádíme výhradně teoretické školení v rozsahu nutném pro mužstvo.

3. P r o d l o u ž í m e přestávku o 5 minut, aby mužstvo mělo možnost použití 20 volných minut k občerstvení teplým nápojem (voj. zátiší) a k zotavení ve vytopené místnosti.

4. V ý c v i k obsluhy musí býti do konce března ukončen, poněvadž již začátkem dubna přicházejí k baterii záložníci, kteří odnímají činně sloužícímu mužstvu cvičitele a brzdi jejich normální výcvik. Výcvik aktivní obsluhy vztahuje se tu hlavně na výcvik mířiče a na zdokonalení spolupráce obsluhy při střelbě. Nelze proto výcvik obsluhy zanedbávati a odůvodňovati to tím, že je nepříznivé počasí.

Poněvadž však je výcvikem mířiče uváděna v nečinnost ostatní obsluha u děla, která by takto strádala zimou, provedeme nácvik příslušných úkonů jen s mířičem a s pomocníkem. Ostatní obsluhu zaměstnáme v u b i k a c í c h. (Opakování předmětů teoretického školení, metodika palby, povely pro řízení a zahájení palby a p.)

Tímto způsobem lze pokračovati nerušeně a zdárně ve výcviku mířiče, aniž toto školení je na újmu nezúčastněné obsluhy; vždyť jinak bude právem považovati hodiny výcviku u děla za dobu největšího strádání.

Hovíme tím také požadavku ekonomie času, neboť zbylá obsluha účastní se místo trapného a bolestného zevlování činně výcviku jiného. Nelze proto pochopiti, proč se tyto obrazy stále tak často vyskytují.

Stejně bude tomu i při zdokonalování výcviku obsluhy ve střelbě. Cvičení musí tu býti krátká, ale rušná, aby mužstvo pohybem vzbudilo nutnou tepelnou energii. Rušnost závisí však na spádu povelů. Abychom jej získali a i přes zrychlený průběh cvičení měli možnost účinné kontroly práce, připravíme si předem písemně několik povelů k palbě. Cvičitel bude tu moci bez úvahy o vhodnosti dalšího povelu pokračovati rychle v střelbě. Kromě toho umožňuje tato příprava spolehlivé vyčerpání všech povelů k řízení střelby a všech druhů palby.

5. P a t n á c t ý týden výcviku, t. j. první týden normálního zaměstnání po vánoční dovolené, vyhradíme všeobecnému opakování, aby byla získána ztracená zručnost, osvěženy staré představy, zkalené smyslovými dojmy z uplynulé dovolené a mužstvo bylo tak ukázněno jak tělesně, tak i duševně.

Pěší výcvik, jenž svými pořadovými cviky slouží především k ukáznění mužstva, provedeme vždy v pondělí, kdy tohoto ukáznění a vojenského uvědomění je nejvíce třeba. Nálada zde vzniklá bude se pak přenášeti i na další dny běžného týdne.

6. Poslední, t. j. 24. týden tohoto období je věnován zakončení technického výcviku. Činíme tak jednak přehledným opakováním nacvičené látky, jednak z á v o d y.

Závodem ukončujeme výcvik obsluhy u děla, výcvik ve vrhu granátem, výcvik u kulometu, výcvik v sedláni a strojení koní a výcvik v balení sedel.

Závody jsou výchovným prostředkem a dají se u baterie vždy snadno organisovati. Mužstvo věnuje výcviku pochopitelně více zájmu, zví-li, že bude na konci podrobena veřejné zkoušce způsobilosti, kterou si může zajistiti kromě vnitřní ceny vítězství i úspěch materiální.

Ceny pořídíme z příspěvků gážístů baterie. Třeba na ně pamatovati již při příchodu nováčků založením fondu pro nákup cen. Do něho přispívají dobrovolně po 6 měsíců všichni gážíisté baterie, a to velitel měsíčním příspěvkem 10 Kč, ostatní důstojníci 5 Kč, rotmistři 3 Kč. Průměrná výše takto pořízené částky se kolísá mezi 150—200 Kč. Ceny jsou věcné, jako knihy s věnováním sboru gážístů baterie, břitvy, niklové hodinky, kapesní nože a p.

Tak udržujeme v mužstvu ducha zdravé sportovní závodivosti, který je uschopňuje k dalším úspěchům.

7. Technickým výcvikem připravujeme výcvik taktický. Proto je třeba považovati dobu mezi 6/I a 15/III za průpravné období taktického výcviku. S tím souvisí zařazení jistých předmětů do programu výcviku. Jsou to polní služba, čtení mapy (nauka o terénu), úprava terénu, nauka o střelbě dělostřelectva (prováděna nyní systematicky), vojenská organisace a výcvik u lehkého kulometu.

Polní služba.

Výklad o potřebných kapitolách polní služby musí býti do 15. března ukončen do té míry, aby mužstvo znalo již při nastávajících cvičeních taktické zásady pohybu, úpravy postavení bojové baterie a organisaci služby v jednotlivých jejích částech. Ostatní potřebné znalosti (spec. výcvik patračů, ubytování) získají v taktickém období. Je ovšem třeba, aby poznatky z polní služby byly aplikovány vždy brzy po výkladu na praxi. Proto provádíme i v zimním období pochodová cvičení, spojená občas s vjezdem do palebného postavení.

Znamení paží, nutná k porozumění nařízeného výkonu, nacvičí se souběžně s postupem látky v polní službě.

Čtení mapy.

Je důležité, aby kromě poddůstojníků i mužstvo obsluhy bylo školen v používání mapy. Vždyť nevíme, nebudeme-li někdy nuceni svěriti tomuto mužstvu (nebo někomu z něho) provedení samostatného úkolu (spojky, hlídky), jenž bude předpokládati tyto znalosti. Zde získané vědomosti dodají vojínům v neznámém terénu potřebné sebedůvěry.

O podrobnostech školení viz poznámky k textu rozvrhů.

Nauka o střelbě dělostřelectva.

Úkolem hodin věnovaných této nauce je především povšechně orientovati obsluhu o působení vlastní zbraně a snaha získati u ní

poukazem na závislost účinnosti střelby na přesné práci obsluhy smysl pro svědomitý výkon.

Úprava terénu.

Znalostí tohoto předmětu potřebujeme jednak k pochopení technických prací v palebném postavení, jednak k utvoření správné představy o dnešním boji.

Vojenská organizace.

Vkloubením organizace děl. pluku do široké soustavy armádní organizace má mužstvo získati širší rozhled. Organizaci pěší roty žádáme podrobně, aby mužstvo mohlo s úspěchem sledovati průběh bojového cvičení roty, jež pro vojny dělostřelce provede později jedna rota pěšího pluku (viz rozvrh práce pro 32. týden).

Pro školení v ostatních předmětech platí toto:

Služební řád I. a II. díl opakuje se v hodinách k tomu určených, a to tak, že se stručnými otázkami opakují jen zásady.

Hodiny dobrých mravů se neminou s účinkem, jsou-li správně vedeny. Je třeba vyvarovati se naivitu výkladu a přispěti k důrazu našich vývodů pestrou causerií.

Tělesnou výchovu nebudeme moci ani v tomto období prováděti pro důvody dříve uvedené.

Výcvik v jízdě vozmo zahájíme teprve 15. února, poněvadž je důležité, aby vojín znali napřed dobře jezdit.

8. Ke konci ještě zmínka o jednom činiteli, který zasluhuje pozornosti při koncepci týdenních rozvrhů. Je to sněhový pokrytí. Chceme-li cvičiti, musíme jej odklízeti, čímž ztrácíme ve skutečnosti mnoho času (v roce 1929 týdně průměrně 10 hodin).

Abychom tuto ztrátu času vzali nějakým způsobem v počet, zařadili jsme do rozvrhu určité hodiny pro odklizení sněhu. Nelze ovšem předvídati, kdy tato práce bude nutná, ale je třeba, abychom s ní počítali a tím zmenšili rozsah týdenní práce. Kdo tak nečiní, přichází do kolise se skutečností a vydaný rozvrh zůstane pak jen rozvrhem na papíře.

Tím jsme vytkli zásady výcviku v tomto období. Jimi je zároveň vysvětlen postup práce v jednotlivých týdnech. Menší nutné výklady budou připojeny v poznámkách k jednotlivým rozvrhům.

Hlava 15.

Patnáctý týden

(od 6. do 12. ledna).

K poznámce 1: (Plynový výcvik.)

Zdá se podivným, že jsme zařadili zkoušku masek v plynové komoře teprve v tomto týdnu. Bylo by pochopitelnějším, kdyby se tak bylo stalo hned na začátku výcviku v užívání plynových masek.

Činili jsme tak, chtějíce připravit vojny na dýchání v neprodyšné masce předběžným výcvikem v masce nedokonalé přiléhající.

Hlava 16.

Šestnáctý týden

(od 13. do 19. ledna).

K poznámce 1: (Smluvené značky.)

Učení smluveným značkám vyžaduje dobré metody, neboť značky se zapomínají. Částečně bylo o tom již promluveno v stati „Názor a jeho význam“.

Osvědčil se tento postup:

Jsou-li žáci poděleni „Klíčem“, vysvětlí učitel jednotlivé značky na tabuli, upozorňuje při tom na různé podrobnosti a poukazuje na chyby, které bývají činěny skreslováním značky. Zároveň objasní symbolickou stránku značky. Není-li předmět značkou zobrazený obecně znám, určí jej pojmově. Žáci sledují výklad v „Klíči“, činíce si v sešitech příslušné poznámky.

Nemají-li žáci „Klíče“, zapisují si veškeré značky z tabule do sešitů. Pak se kreslí značky asi třikrát zvětšené. Na konci každé hodiny vyhledáváme probrané značky v speciální mapě. Bylo by ztrátou času, kdybychom uložili vyhledávat touž značku všem žákům. Přidělíme proto každé lavici úlohu jinou. Jedna lavice za druhou označuje pak všem vyhledanou značku.

*

K poznámce 2: (Vlastivěda.)

Zeměpis ČSR. dá se nejvhodněji probírat, máme-li k ruce pohlednice význačnějších míst republiky. Výklad bude touto ilustrací značně oživen. Potřebnou sbírku pohlednic můžeme si snadno pořídit, uložíme-li vojínům odcházejícím na dovolenou přinést s sebou několik pohlednic rodného kraje; z nich vybereme ty, jež zachycují rázovitost kraje nebo významné objekty a uložíme je ve sbírce. Každý z vojinů přinese rád tuto obět, my pak máme výbornou pomůcku k výkladu.

Stručný zeměpis ČSR. nesmí scházeti v programu vlastivědy, poněvadž v jeho hodinách poznávají vojíni neznámé části vlasti, vidí krásy své země a navzájem se sblíží.

H l a v a 17.

Osmnáctý týden

(od 27. ledna do 2. února).

K poznámce 1: (Čtení mapy.)

Při výkladu o používání mapy v terénu je třeba přizpůsobiti se skutečnosti. Toho dosáhneme v případech školení o orientování mapy, o určování vlastního stanoviště a o identifikaci bodů a směrů, orientujeme-li v učebně stolek a vyznačíme-li potřebné směry na stěnách místnosti, kde zavěsíme náčrty příslušných objektů.

Tak se dá i ve světnici účelně prováděti toto školení. Mohu ze zkušenosti říci, že se zmíněný způsob velmi osvědčil.

H l a v a 18.

Devatenáctý týden

(od 3. do 9. února).

K poznámce 1: (Čtení mapy.)

Poukazujeme na 1. poznámku 18. týdne.

K poznámce 2: (Výcvik u děla.)

K dokonalému výcviku patří, aby obsluha byla vycvičena i u děla, nesystemisovaného pro vlastní oddíl, a mohla v nutném případě spolehlivě pracovati i u tohoto děla. Vždyť nevíme, nebudou-li vojíni po skončení činné služby přemístěni k oddílu vyzbrojenému jinak než oddíl, u kterého vykonali výcvik.

Pamatujme na tuto okolnost výcvikem obsluhy u polního kanonu vz. 17.

Hlava 19.

Dvacátý týden

(od 10. do 16. února).

K poznámce 1: Čtení mapy.

Poukazujeme na 1. poznámku 18. týdne.

Hlava 20.

Jedenadvacátý týden

(od 17. do 23. února).

K poznámce 1: (Pochodové cvičení.)

Tímto pochodovým cvičením ukončujeme výcvik jízdních ve funkci obsluhy. Jízdní mají tu možnost aplikovati bojový výcvik obsluhy, jehož se jim dostalo, na terén a získati tak potřebnou sebedůvěru pro případy, kdy budou skutečně činní jako obsluha.

Hlava 21.

Dvaadvacátý týden

(od 24. února do 2. března).

K poznámce 1: (Noční pochodové cvičení.)

Výcvik v nočních přesunech je pro dělostřelectvo velmi důležitý. Vždyť ve skutečnosti budou veškeré přesuny prováděny hlavně za noci.

Pochody v noci kladou na mužstvo jak obsluhy, tak i jízdní zvýšené požadavky.

Musí býti proto často prováděny.

Činíme tak metodicky. Zprvu provádíme jen cvičení v pochodu, pak pochody, spojené s vjezdem do postavení a na konci jako vyvrcholení veškerého výcviku noční bojová cvičení s úplnou činností všech orgánů.

Hlava 22.

Třiadvacátý týden

(od 3. do 9. března).

K poznámce 1: (Čtení mapy.)

Školení o terénu a o jeho tvarech se dá provésti jediné podle modelů. Setniny nebudou mít k dispozici modely cínové. Bude proto účelné pracovati se sochařskou hlinou. Ještě lépe poslouží danému účelu plastický stůl. V zimě se dá výborně použiti sněhu.

Z tvarů probíráme jen hlavní. Stačí, vyčtou-li vojíní ze speciální mapy strukturu povrchu v rozsahu mapy generální.

*

K poznámce 2: (Orientace v terénu.)

Teoretické školení v ubikaci musí, jakmile to počasí dovolí, vystřídati praktické školení v terénu. Postupujeme tu opět metodicky: zprvu zvykáme vojíny širokým horizontům, přidáváme řešení elementárních úkolů a vystupňujeme výcvik až k nočnímu cvičení hlídek.

Bližší návod se vymyká z rámce práce.

ČÁST IV.

Období taktického výcviku.

Všeobecné poznámky.

Velikonoční neděle připadá v roce 1930 na 20. dubna. Podle toho odjíždějí dovolenci I. turnu se 4 cest. dny (asi 19%) v neděli, 13. dubna, dovolenci s 2 cest. dny (asi 25%) 15. dubna a dovolenci bez cest. dní (asi 6%) 17. dubna. Návrat I. turnu 23. dubna.

Druhý turnus odjíždí takto: dovolenci se 4 cest. dny (asi 19%) 21. dubna, s 2 cest. dny 23. dubna (asi 25%), a dovolenci bez cest. dní 25. dubna. Nástup služby II. turnu 2. května.

Vezmeme-li v úvahu, že dnem 31. III. bylo propuštěno staré mužstvo z činné voj. služby, čímž se početní stav baterie zmenšil asi o 50%, je zřejmé, že již odjezdem prvních dovolenců přestává prakticky výcvik činně sloužícího mužstva, neboť u baterie bude jen asi 31% mužstva početního stavu z 1. ledna 1930. Použijeme tedy zbylého mužstva k pořádkové službě a k ošetřování koní. Pravidelný výcvik nastává teprve dnem 2. května.

Mohlo by se namítati, že v tuto dobu budou u baterie také záložníci, kteří uvolní aktivní mužstvo pro výcvik. Než tu je třeba uvážit, že záložníci musí býti aspoň prvních sedm dní školení v základních úkonech a jsou proto zproštěni veškeré jiné služby. Sloučení zbylého aktivního mužstva se záložníky nelze rovněž provést, poněvadž záložníci jsou cvičeni podle zvláštních směrnic odlišných od metod pravidelného nácviku aktivního mužstva.

A konečně i kdybychom připustili sloučení akt. mužstva se záložníky, nelze pro tuto dobu předvídati rozvrh práce. Ten závisí na nástupu záložníků, t. j. na pokročilosti jejich výcviku.

Uvážíme-li vše, vidíme, že se výcvik činně sloužícího mužstva vlastně přerušuje po dobu velikonoční dovolené, t. j. v době od 13/IV do 2/V a že se jakékoli zaměstnání tohoto mužstva vymyká předběžnému dispozitivu. Povšechně bude se podobati činnosti mužstva v období vánoční dovolené. Z toho plyne, že i my musíme upustiti od záznamu této doby. Poněvadž 29. týden výcviku začíná 14. dubna a 31. týden končí 4. května (neděle), ukončíme nástin rozvrhu práce 28. týdnem a pokračujeme v něm teprve 32. týdnem, t. j. 5. květnem.

Poznámky k výcviku.

1. K provádění taktického výcviku máme k dispozici šest neděl (k době mezi 13/IV a 2/V nepřihlížíme — viz výše). Věnujeme proto první 4 neděle elementárnímu taktickému výcviku, v posledních dvou provádíme bojová cvičení.

Elementární výcvik se koná na posádkovém cvičišti, bojová cvičení v okolí posádky. Platí-li pro výcvik všeobecně, že musí býti při něm dbáno ekonomie času, platí to ve zvýšené míře i o taktickém výcviku. Toho dosáhneme decentralisačím programem (viz rozvrhy).

Základní taktický výcvik je vyplněn těmito úkoly:

Obsluha:

1. Školení poddůstojníka pro střelbu.
2. Školení patračů a praktické cvičení patračů v terénu.

3. Bojové úkony obsluhy v palebném postavení za spolupůsobení různých prvků situace a terénu.
4. Bojové úkony personálu na pozorovatelně.
5. Praktická cvičení v používání mapy.
6. Výcvik v užívání telefonu a spojení různými pojítky.

Jízdní:

1. Výcvik poločety.
2. Výcvik palebné baterie v pohybech.
3. Bojové úkony mužstva v postavení kolesen.

Všichni:

1. Manévr bojové baterie.
2. Ubytování dělostřelectva.
3. Pěchota za pochodu, přibližování, v útoku a obraně (ukázkové cvičení pěší roty).

Spoj. družstvo:

1. Stavba střel. linky podle určené trasy v různém terénu.
2. Improvisace spojení optickou signalisací.
3. Školení o manévrování bojové baterie.

Bojová cvičení.

Skládají se z manévru bojové baterie na daný námět.

O praktickém provádění těchto úkolů bude promluveno obšírněji na příslušném místě týdenních rozvrhů. Než však postoupíme dále, je záhodno všimnouti si jednoho zjevu, jenž není s to přispěti k zdokonalení výcviku.

Přes to, že předpis stanoví, aby byl po skončení technického výcviku v setnině zahájen její taktický výcvik, ustálila se leckde jiná praxe: taktický výcvik baterie se provádí teprve v době taktického výcviku oddílu, t. j. taktický výcvik baterie řídí velitel oddílu sám. Velitel baterie je tu omezován v své působnosti, brána mu možnost volné koncepce výcviku a tím i chuť k práci. Na posádkovém cvičišti má přidělen omezený prostor, jenž neskýtá předpoklady pro taktický výcvik, a nesmí jej opustiti. Tím ovšem upadá výcvik do škodlivého formalismu. Pochodová cvičení nařizuje velitel oddílu.

Zásah velitele oddílu jde mnohdy tak daleko, že i v době technického výcviku, kdy za výcvik jest jedině odpověden velitel baterie, je provedení pochodových a jiných cvičení vázáno nařízením velitele oddílu. Stalo se na př., že velitel baterie, který v rámci svého programu výcviku považoval za potřebné provést pochodové cvičení, nemohl je pro odpor velitele oddílu uskutečniti (v obdobu technického výcviku!).

Velitel oddílu, který má dohlížeti na to, aby se výcvik prováděl podle platných předpisů a nepřipouštěl odchylky, zasahuje tu přímo do výcviku podřízené jednotky. Tak se nevychovávají velitelé k samostatnosti, ani se tímto způsobem neziskává chuť k práci.

2. Výcvik v užívání plynových masek se nekoná, poněvadž provedeme během pochodových cvičení a během cvičení obsluhy na posádkovém cvičišti plynový poplach.

Totéž platí i o vrhu ručním granátem. V rozvrhu různých jednotek je viděti neekonomické plýtvání časem. Tak jsem viděl u jednoho dělostřeleckého pluku, že provádí výcvik v užívání plynových masek a vrh granátem i v taktickém období. Ovšem vše na

újmu jiného důležitého výcviku. Ale neviděl jsem tam na příklad hodiny vyhrazené školení patračů a postrádal praktické čtení mapy.

Jak se ostatně tento výcvik provádí?

Vojíní pochodují v družstvech po kasárním dvoře. Žádná aplikace na skutečnou povahu věci.

3. Zařadíme opět hodiny tělesné výchovy. Počínaje 32. týdnem vyhradíme jí celé odpoledne.

H l a v a 23.

Pěťadvacátý týden

(od 17. do 23. března).

K poznámce 1: (Ukázka činnosti bojové baterie.)

Toto cvičení jest jenom důsledným prováděním zásady ná-
zorného vyučování.

Skončili jsme technický výcvik, stojíme na prahu výcviku tak-
tického. Co je tu přirozenější, než že sloučíme všechny jeho prvky
v souhrnný celek, jímž je bojové cvičení. Využijeme ještě přítom-
nosti starého mužstva a poukážeme touto demonstrací na žádanou
formu bojových cvičení.

Představy zde vzniklé mají později vliv na rozhodování
vojínů při samostatném řešení podobných úkolů.

*

K poznámce 2: (Školení patračů.)

Školení poddůstojníků ve službě patračů nutně se dělí na dvě
části: školení teoretické, které v sobě zahrnuje průzkumnou službu
všeobecně, rekognoskaci cest, mostů a vodních toků, koncipování
hlášení, kreslení náčrtů, voj. značky a zkratky, průzkum paleb-
ných postavení a pozorovatelný — a na praktické provádění bojo-
vých úkolů.

První část se u baterie dosti zanedbává, a to snad z mylného
předpokladu, že absolventi poddůstojnické školy jsou těmito vědo-
mostmi již dostatečně vyzbrojeni.

*

K poznámce 3: (Posádkové cvičení.)

Při výcviku na posádkovém cvičišti budeme postupovati podle
všeobecných směrnic, vytčených v úvodní části k tomuto období.

Provádíme na něm základní taktický výcvik.

*

K poznámce 4: (Výcvik ve spojení relém.)

Výcvik ve spojení relém. Pro obsluhu je důležité, aby mohla
rychle zříditi spojení s pozorovatelnou na menší vzdálenosti. Po-
něvadž je při odevzdávání povelů možné přeslechnutí, je
třeba intenzivně cvičiti dodávání povelů tímto pojítkem.

Stesky na tento druh spojení mají svůj původ v okolnosti, že
se spojení relém u baterie vůbec necvičí. Pak je ovšem nemožné
žádati na vojínech bezvadnou činnost.

*

K poznámce 5: (Výcvik obsluhy u telefonu.)

Zařadili jsme tento výcvik do rozvrhu, abychom byli zabez-
pečeni proti možnému nedostatku vycvičených telefonistů.

K poznámce 6: (Praktické cvičení v používání mapy.)

Tento výcvik, jemuž věnujeme celé odpoledne, provádíme tak, že aplikujeme zprvu elementární věci společně všemu mužstvu, později pak dáme jednotlivcům a hlídkám řešiti samostatné úkoly. Bližší údaje o postupu a věcném rozsahu cvičení vymykají se naší úvaze. Kromě prospěchu služebního přispívá tento pobyt v terénu současně i k osvěžení mysli.

*

K poznámce 7: (Tělesná výchova.)

Tímto dnem zahajujeme opětně hodiny tělesné výchovy, přerušené během zimních měsíců pro nedostatek vhodné tělocvičny.

Pro toto dlouhé přerušení opakujeme v prvních dvou po sobě následujících hodinách osnovu třetího až šestého týdne podzimního období, abychom tím připravili organismus pro další činnost.

*

K poznámce 8: (Výcvik palebné baterie.)

Výcvik palebné baterie v pohybech připravujeme cvičením s opratěmi. Je třeba pamatovati včas na tento průpravný výcvik, poněvadž na jeho skončení závisí zahájení výcviku palebné baterie se spřežením. Jízdní nováči musí býti dnem 31/III do té míry samostatní, aby se dovedli účastniti zaměstnání baterie (staré mužstvo odchází totiž dne 31/III z činné vojenské služby).

Hlava 24.

Šestadvacátý týden

(od 24. do 30. března).

K poznámce 1: Cvičení patračů v terénu.

Tato cvičení jsou aplikací hodin školení poddůstojníků ve službě patračů. Je třeba zdůrazniti, aby byla prováděna metodicky, t. j. od lehčích věcí postupně k těžším. To platí také o volbě terénu.

*

K poznámce 2: (Výklad o úpravě stáje.)

Zná-li velitel baterie v posádce nebo v některé z blízkých vesnic majitele hospodářské usedlosti, provede praktickou ukázkou úpravy nedostatečně vybavené stáje u něho.

*

K poznámce 3: (Tělesná výchova.)

Postupujeme podle osnovy pátého a šestého týdne podzimního období. Viz 7. poznámku 25. týdne.

*

K poznámce 4: (Ukázka boje pěchoty.)

Vojín-dělostřelec má znáti způsob boje pěchoty tak, aby podle něho poznal působení vlastní zbraně. Proto předvedeme vojínům ukázky boje pěchoty. Získávají tak širší rozhled a stávají se kritičtějšími, jde-li o vzájemnou spolupráci pěchoty s dělostřelectvem.

Hlava 25.

Sedmadvacátý týden

(od 31. března do 6. dubna).

K poznámce 1: (Tělesná výchova.)

1. Prostná 30 minut:

pohyby paží ohnutím a mrštěním, výpony, obraty, dřepy, vý-
drže. Ruch volný, časomíra 1—4, 5—8, základní postoj, stoj spatný,
připažit.

2. Cvičení v družstvech 45 minut:

první: úpolnické postoje a pohyby pro šerm bodákem,

druhý: vrh granátem do terče,

třetí: nošení břemen přes překážky.

3. Hry — 30 minut:

„Na bednáře“, závodivá hra v přenášení truhlíků se střelivem
k metě (v dvojicích).

Pořadová a odchod se zpěvem (10 minut).

*

K poznámce 2: (Noční pochodové cvičení.)

Poukazujeme tu na dřívější úvahy o významu nočních po-
chodů. Cvičení z 2/IV je důsledným prováděním vyslovené tam
zásady.

Hlava 26.

Osmadvacátý týden

(od 7. do 13. dubna).

K poznámce 2: (Tělesná výchova.)

1. Plování na suchu: pohyby paží a nohou stoje.

Nácvik dechu (30 minut).

2. Cvičení družstev — 30 minut:

první: nácvik běhu na velké vzdálenosti,

druhý: vrh koulí,

třetí: zlézání překážek.

3. Hry — 40 minut:

football, wolleyball, pořadová 5 minut.

Hlava 27.

Dvaatřicátý týden

(od 5. do 11. května).

K poznámce 1: (Bojová cvičení.)

Pro jich provedení jsou rozhodující příslušná ustanovení před-
pisu (P-I-1, čl. 551, 553).

*

K poznámce 2: (Tělesná výchova.)

1. Prostná — 45 minut.

2. Cvičení družstev — 45 minut:

první: přenášení bezvládného těla,

druhý: skok daleký s místa a s rozběhem,

třetí: nácvik vrhu diskem.

Pět minut přestávka.

3. Hry — 1 hodina.

Football, wolleyball.

15 minut pořadová — odchod se zpěvem.

*

K poznámce 3: (Mravní výchova.)

Je důležité upozorniti vojíny na velký význam životního a
úrazového pojištění a pojištění proti poľním škodám.

Většina vojáků nezná vůbec pravou podstatu pojišťování. Je proto naší povinností chopiti se toho v hodině mravní výchovy. Vykonáme tím záslužné sociální dílo.

*

K poznámce 4: (Bojový výcvik družstva.)

Po ukázkovém cvičení boje pěchoty provedeme bojový výcvik družstva a čtyry. Nelze mu ovšem věnovati mnoho času, poněvadž jest jen výcvikem vedlejším, než úplně jej vyloučiti rovněž nelze.

Dělostřelecké jednotky mají ovládati pěší boj do té míry, aby je bylo možno vésti.

Z tohoto hlediska vycházejíce, věnujeme i jemu svou pozornost.

*

K poznámce 1: (Apelová cvičení.)

Apelová cvičení provádíme tu s obsluhou z této příčiny: obsluha pracuje u děla při bojových cvičeních ve volnějším stylu, hledíc především na rychlé provádění všech úkonů a na vzájemnou spolupráci. Aby však toto uvolnění formálních pohybů, přispívajících podstatně k vzniku a udržení kázně, neovládlo obsluhu docela, provádíme v stanovenou hodinu apelová cvičení. Při nich hledíme především na držení těla a na přesné provedení všech úkonů, jak jsou stanoveny předpisem.

Hlava 28.

Třiatřicátý týden

(od 11. do 15. května).

K poznámce 2: (Tělesná výchova.)

1. Plování na suchu: pohyby paží, nohou a nácvik dechu v lehu na zádech — 30 minut.
2. Cvičení družstev — 30 minut:
první: skok daleký, s rozběhem (trojskok),
druhé: průpravné cviky pro box,
třetí: nácvik běhu na krátké vzdálenosti.
3. Hry — 40 minut.
Football, wolleyball.
Pět minut pořadová — odchod se zpěvem.

— ◆ —

Štábní kapitán Theodor KAISLER:

Výpady.

(Pokračování.)

III.

Zpravodajská příprava, volba místa a hodiny.

Každý výpad má býti velmi pečlivě připraven, jinak je odsouzen k nezdaru. Kromě nezbytných improvisací pohybné války nemůže býti výpad podniknut jen tak nazdařbůh do neznáma, nemůže býti ve dne nařízen a ještě v noci proveden, nýbrž musí býti především všestranně promyšlen.

„V úseku, který se od nějaké doby ustálil, může se přepad zdáříti jen tehdy, byl-li důkladně připraven...“ (Cv. ř. čl. 763).